

29 Μαΐου 2017

Αριθμ. Πρωτ.: 214965/22936/2017

Πληροφορίες: κα Βουτσίνου Μαρία (τηλ*****), Χριστίνα Αγγέλη
(τηλ*****)

Προς:

1) Αρχηγό Ελληνικής Αστυνομίας

Π. Κανελλοπούλου 4

10177 Αθήνα

1) Αρχηγό Πυροσβεστικού Σώματος

Μουρούζη 4

Αθήνα 10674

Θέμα: «*Το όριο ύψους για τις υποψήφιες γυναίκες στο Πυροσβεστικό Σώμα και στη Σχολή Ελληνικής Αστυνομίας*»

Αξιότιμε κύριε Αρχηγέ της Ελληνικής Αστυνομίας,

Αξιότιμε κύριε Αρχηγέ του Πυροσβεστικού Σώματος,

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε και εξέτασε τις υπ' αριθμ. πρωτ 214965, 215138, 215633, 219192 αναφορές γονέων υποψηφίων κοριτσιών στις Σχολές της Ελληνικής Αστυνομία και στο Πυροσβεστικό Σώμα. Οι γονείς διαμαρτυρήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη διότι μετά την έκδοση των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων εξισώθηκαν τα όρια ύψους για την εισαγωγή στις ως άνω Σχολές για άνδρες και γυναίκες στο 1,70μ. Και στο παρελθόν είχε κατατεθεί στο Συνήγορο του Πολίτη η με αριθμό 215595 αναφορά υποψήφιας για την εισαγωγή στη Σχολή Πυροσβεστών και στη Σχολή Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας, η οποία (υποψήφια) διαμαρτυρήθηκε για διάκριση λόγω φύλου εις βάρος των γυναικών υποψηφίων. Πολύ νωρίτερα δε, κατά τα έτη 2008 και 2009, ο Συνήγορος του Πολίτη επίσης είχε χειριστεί ανάλογες αναφορές σχετικά με τα όρια ύψους στις εξετάσεις αυτές, σε συνδυασμό με τις επιδόσεις στα αγωνίσματα.

Εν προκειμένω, όλοι οι ως άνω αναφερόμενοι/ ες αποτάθηκαν στην Αρχή μας, προκειμένου να διαμαρτυρηθούν σχετικά με προϋπόθεση που τίθεται στην προκήρυξη για την εισαγωγή τόσο στις Σχολές της Ελληνικής Αστυνομίας, όσο και στην Σχολή Πυροσβεστών και στη Σχολή Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας με το σύστημα των εξετάσεων σε πανελλαδικό επίπεδο. Ειδικότερα, το ΠΔ 44/19.4.2016 (ΦΕΚ 68/τ. Α') «Προσόντα, προϋποθέσεις, κωλύματα κατάταξης, κατηγορίες υποψηφίων και διαδικασία για την εισαγωγή στη Σχολή Πυροσβεστών και στη Σχολή Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας με το σύστημα των εξετάσεων σε πανελλαδικό επίπεδο και άλλες διατάξεις», στο άρθρο 2στ. «Προσόντα εισαγωγής και κωλύματα κατάταξης υποψηφίων», αναφέρει ότι οι υποψήφιοι άνδρες και γυναίκες πρέπει να έχουν ανάστημα τουλάχιστον 1,70, χωρίς υποδήματα. Ως προς δε το όριο ύψους στις σχολές Ελληνικής Αστυνομίας, στη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του π.δ. 90/2003 ορίζεται ότι: ««στ. Να έχουν ανάστημα (άνδρες και γυναίκες) τουλάχιστον 1,70 μ., χωρίς υποδήματα».

Η υπόθεση διερευνάται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Συνηγόρου του Πολίτη, σύμφωνα με τα άρθρα 3&4 του ν. 3094/2003 και το άρθρο 25 του ν. 3896/2010. Ειδικότερα, δυνάμει του άρθρου 25 του ν. 3896/2010, ο Συνήγορος του Πολίτη αναγορεύεται σε φορέα παρακολούθησης της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών, όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη, στους όρους και στις συνθήκες εργασίας.

Σύμφωνα με το ως άνω νομοθετικό πλαίσιο, α) συνιστά άμεση διάκριση όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση (άρθρο 2^α του ν. 3896/2010), β) συνιστά έμμεση διάκριση όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική ενδέχεται να θέσει σε μειονεκτική θέση πρόσωπα του ενός φύλου, σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός αν η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικά από ένα θεμιτό σκοπό και τα μέσα επίτευξης του σκοπού αυτού είναι πρόσφορα και αναγκαία (άρθρο 2β του ν. 3896/2010).

Δυνάμει του ίδιου νόμου, απαγορεύεται κάθε μορφής άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου ή λόγω οικογενειακής κατάστασης, όσον αφορά στους όρους πρόσβασης στη μισθωτή ή μη απασχόληση ή γενικά στην επαγγελματική ζωή, περιλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξαρτήτως του κλάδου δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας (άρθρο 11, παράγρ. 1 του ν. 3896/2010).

Ακόμη, απαγορεύεται κάθε αναφορά στο φύλο ή στην οικογενειακή κατάσταση ή η χρήση κριτηρίων και στοιχείων που καταλήγουν σε άμεση ή έμμεση διάκριση με βάση το φύλο, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2 του ν. 3896/2010, όσον αφορά στις δημοσιεύσεις, αγγελίες, διαφημίσεις, προκηρύξεις, εγκυκλίους και κανονισμούς, που αφορούν σε επιλογή προσώπων για την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας, την παροχή εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης ή τη χορήγηση επαγγελματικών αδειών (άρθρο 11, παράγρ. 2 του ν. 3896/2010).

Ο Συνήγορος του Πολίτη **έχει και κατά το παρελθόν** διαμεσολαβήσει σχετικά με το κατώτατο όριο ύψους που προβλέπεται για την εισαγωγή σε στρατιωτικές σχολές, καθώς και για τα κοινά και για τα δυο φύλα κατώτερα όρια αθλητικών επιδόσεων, ιδίως στο αγώνισμα της σφαιροβολίας. Ειδικότερα, σε παρέμβασή του σχετικά με το ύψος, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι στο ΠΔ 207/2007 (ΦΕΚ 233, τ. Α', 2.10.2007), το οποίο τροποποίησε την παραγρ. 3 του άρθρου 5 του ΠΔ 133/2002 (ΦΕΚ 109 Α'), υπήρξε ασύμμετρη αύξηση στο ελάχιστο επιτρεπόμενο ύψος - για μεν τις γυναίκες κατά δέκα πόντους, για δε τους άνδρες κατά πέντε πόντους. Η αύξηση αυτή, στο βαθμό που δεν

αιτιολογείται ειδικώς, στοιχειοθετεί, κατά την εκτίμηση του Συνηγούρου του Πολίτη, έμμεση διάκριση λόγω φύλου, που απαγορεύεται ρητά τόσο από την κοινοτική νομοθεσία (Οδηγία 2002/73/ΕΚ), όσο και από το εθνικό δίκαιο (ν. 3896/2010).

Στο πλαίσιο εξέτασης της υπόθεσης 215595, όπου υποψήφια για την εισαγωγή στη Σχολή Πυροσβεστών και στη Σχολή Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας διαμαρτυρήθηκε για διάκριση λόγω φύλου εις βάρος των γυναικών υποψηφίων, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε το υπ' αριθμ. πρωτ. 215595/38507/17.10.2016 έγγραφο προς το αρμόδιο Τμήμα της Διεύθυνσης Οργάνωσης – Νομοθεσίας του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος. Στο έγγραφο, επισημάνθηκε η έννοια της άμεσης και της έμμεσης διάκρισης, καθώς και στο θεσμικό πλαίσιο που αφορά στην απαγόρευση κάθε μορφής άμεσης ή έμμεσης διάκρισης λόγω φύλου στους όρους πρόσβασης *στη μισθωτή ή μη απασχόληση ή γενικά στην επαγγελματική ζωή, περιλαμβανομένων των κριτηρίων επιλογής και των όρων πρόσληψης, ανεξαρτήτως του κλάδου δραστηριότητας και σε όλα τα επίπεδα της επαγγελματικής ιεραρχίας* (άρθρο 11, παράγρ. 1 του ν. 3896/2010). Επίσης, επισημάνθηκε η απαγόρευση της χρήσης **κριτηρίων και στοιχείων που καταλήγουν σε άμεση ή έμμεση διάκριση με βάση το φύλο**, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2 του ν. 3896/2010, *όσον αφορά στις δημοσιεύσεις, αγγελίες, διαφημίσεις, προκηρύξεις, εγκυκλίους και κανονισμούς, που αφορούν σε επιλογή προσώπων για την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας, την παροχή εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης ή τη χορήγηση επαγγελματικών αδειών* (άρθρο 11, παράγρ. 2 του ν. 3896/2010).

Τέλος, ζητήθηκε από την αρμόδια υπηρεσία του Αρχηγείου Πυροσβεστικού Σώματος να παρασχεθούν τα εξής στοιχεία: α) ποιο ήταν το ελάχιστο επιτρεπόμενο ύψος για τους άνδρες και τις γυναίκες υποψηφίους/ες, προκειμένου να εισαχθούν στο Πυροσβεστικό Σώμα (με οποιαδήποτε διαδικασία εισαγωγής) κατά τα τελευταία δέκα έτη και με βάση ποιές διατάξεις είχε οριστεί αυτό και β) πώς αιτιολογείται η αύξηση του ύψους για τους/τις υποψηφίους/ες, καθώς και η θέσπιση κοινού ύψους για τις άνδρες και τις γυναίκες υποψηφίους/ες, παρά τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα ότι μεταξύ ανδρών και γυναικών υπάρχει διαφορά ύψους.

Το Γραφείο 1^ο Νομικών Υποθέσεων απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 80698 οικ. Φ. 109.1 /2016 έγγραφο. Σε αυτό αναφέρεται, εν κατακλείδι, ότι *«η υπό κρίση ρύθμιση περιλήφθηκε στο εν λόγω προεδρικό διάταγμα στο πλαίσιο της ομογενοποίησης των απαιτούμενων προϋποθέσεων και προσόντων που ισχύουν και για την εισαγωγή στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Αστυνομικής Ακαδημίας μέσω του συστήματος των εξετάσεων σε πανελλαδικό επίπεδο»*. Από την ως άνω απάντηση προκύπτει ότι επιχειρήθηκε η υιοθέτηση ενιαίου κριτηρίου ύψους για όλους τους υποψηφίους στις επίμαχες σχολές, προκειμένου να διασφαλιστεί η επί ίσοις όροις πρόσβαση όλων των υποψηφίων ανεξάρτητα από το φύλο τους.¹ Ωστόσο, το όριο αναστήματος 1,70μ., που υπερβαίνει κατά επτά πόντους το μέσο ανάστημα των γυναικών, διαθέτει μόνον το 19% των γυναικών. Συνεπώς, από τη θέσπιση του σχετικού ορίου καθίσταται προφανές ότι πλήττονται δυσανάλογα οι γυναίκες υποψήφιας, γεγονός που φαίνεται να συνιστά έμμεση διάκριση σε βάρος τους.

Εν όψει αυτών, κρίσιμο εν προκειμένω είναι στοιχειοθετηθεί από την πλευρά των αρμοδίων Υπηρεσιών ότι το θεσπισθέν ενιαίο όριο ύψους είναι το ελάχιστο ικανό ανάστημα, προκειμένου οι υποψήφιοι να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις επαγγελματικές απαιτήσεις των επίμαχων θέσεων.

¹ Ωστόσο, σύμφωνα με έρευνες της Α' Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Πανεπιστημίου Πειραιώς σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Σωματομετρίας έχουν αποδείξει ότι το μέσο ύψος των 18χρονων αγοριών είναι 1,77 μ. ενώ των κοριτσιών 1,63 μ.

Για τη στοιχειοθέτηση αυτή, θα πρέπει να αξιοποιηθεί το σύνολο των στοιχείων, επιστημονικών αλλά και διαθέσιμων υπηρεσιακών, που μπορούν να στηρίξουν τη θέση αυτή. Σε αντίθετη περίπτωση, η θέσπιση του ενιαίου κριτηρίου αναστήματος με ουδέτερο τρόπο ως προς τα δύο φύλα, παρά τα διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα, αλλά και τα δεδομένα της κοινής πείρας, που προαναφέρθηκαν, περιάγει αντικειμενικά σε μειονεκτική θέση πολύ μεγαλύτερο αριθμό υποψηφίων του ενός φύλου και, για τον λόγο αυτό, δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί **αθέμιτη έμμεση διάκριση σε βέρος των γυναικών υποψηφίων**.

Λαμβανομένων υπ' όψιν των ανωτέρω, είναι αναγκαίο να εξειδικευτούν οι συγκεκριμένοι λόγοι, για τους οποίους το ελάχιστο όριο αναστήματος 1,70 συνιστά το ελάχιστο ικανό ανάστημα των υποψηφίων, για να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους, προκειμένου να αρθεί οποιαδήποτε υπόνοια αθέμιτης διάκρισης σε βάρος εκπροσώπων του ενός φύλου. Για την επαρκή αιτιολόγηση της θέσης αυτής, παρακαλούμε για τις κατά την κρίση σας ενέργειες, προκειμένου να προσκομιστούν από τις υπηρεσίες σας όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν τη στοιχειοθέτηση της αναγκαιότητας και προσφορότητας της απαίτησης ενιαίου και για τα δυο φύλα ορίου ύψους 1,70. (προδιαγραφές χρήσης ειδικού εξοπλισμού ή μηχανημάτων, υπηρεσιακή ανεπάρκεια ατόμων που ήδη υπηρετούν αλλά δεν διέθεταν το συγκεκριμένο ύψος, τυχόν διαθέσιμα σε εσάς στοιχεία άλλων χωρών, σχετικά με το ενιαίο ή μη όριο ύψους).

Αναμένοντας την απάντησή σας, είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή πληροφορία σχετικά με το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου.

Με τιμή

Καλλιόπη Λυκοβαρδή
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

- 1) Αναπληρωτή Υπουργό Προστασίας του Πολίτη
Π. Κανελλοπούλου 4
10177 Αθήνα
- 2) Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Τάξης
Π. Κανελλοπούλου 4
10177 Αθήνα
- 3) Ενδιαφερόμενοι/ες